Kirjallinen kysymys KK 471/2016 vp

Juho Eerola ps

Kirjallinen kysymys huoltokiusaamisesta ja vieraannuttamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Istanbulin sopimus tuli Suomen osalta voimaan 1.8.2015. Sen tavoitteena on luoda yhtenäiset ja kattavat toimintaperiaatteet naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja poistamiseksi, väkivallan uhrien suojelemiseksi ja väkivallantekijöiden edesvastuuseen saattamiseksi.

Sopimus velvoittaa valtioita puuttumaan kaikkiin naisiin kohdistuviin väkivallan muotoihin, kuten seksuaaliseen häirintään ja muuhun ahdisteluun, perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan, pakkoavioliittoihin sekä ympärileikkauksiin. Lisäksi tavoitteena on edistää kaikkien naisiin kohdistuvan syrjinnän muotojen poistamista sekä naisten ja miesten välistä tasa-arvoa. Sopimus huomioi, että perheväkivalta voi kohdistua myös miehiin ja lapsiin.

Huoltokiusaaminen on vakavaa ja yleistä henkistä väkivaltaa, jonka uhrilla ei ole mahdollisuutta välttää itseensä kohdistuvaa väkivaltaa, koska hänen on käytännössä pakko alistua väkivallantekijän tahtoon ja kiristykseen, jotta voisi turvata lapsen oikeuden ja yhteyden molempiin vanhempiin. Uhrin elämä on jatkuvaa epätietoisuutta, epävarmuutta, ahdistusta ja pelkoa lapsen yhteyden menettämisestä. Välillisesti huoltokiusaaminen kohdistuu myös lapseen heikentämällä uhrivanhemman kykyä ja voimia toimia vanhempana ja täten haittaamalla vakavasti hänen mahdollisuuksiaan tukea lapsen kasvua ja kehitystä. Puuttumattomuus huoltokiusaamiseen johtaa usein vieraannuttamiseen.

Vieraannuttaminen on äärimmäistä lapseen ja uhrivanhempaan kohdistuvaa henkistä väkivaltaa. Vieraannuttajan tavoite on saada lapsi hylkäämään toinen vanhempansa. Tämä voi tapahtua hyvinkin viattomilta näyttävillä tavoilla käyttämällä ilmeitä, eleitä ja äänensävyjä joilla lapselle viestitetään, mitä vanhempi ajattelee lapsen yhteydestä toiseen vanhempaan. Arsenaali voi pitää sisällään myös selkeitä kieltoja, estämistä, kiristystä, lahjontaa ja rangaistuksia, jos lapsi osoittaa kiintymystä uhrivanhempaan. Tuloksena on epäterve kiintymyssuhde vieraannuttajan kanssa, moninaisia psykologisia vammoja ja toisen vanhemman hylkääminen. Uhrivanhemmalle kokemus vastaa tilannetta, jossa koko ajan odotetaan tietoa, onko lapsi kuollut vai elossa ilman, että asiaan voi itse mitenkään vaikuttaa.

Huoltokiusaaminen ja vieraannuttaminen ovat naisiin ja lapsiin kohdistuvaa henkistä väkivaltaa, jota myös tuhannet isät kohtaavat vuosittain saamatta tukea tai apua kansallisesta lainsäädännöstä, lasten oikeuksien sopimuksesta, Euroopan ihmisoikeussopimuksesta tai viranomaisen toimintakäytännöistä. Esimerkiksi lastensuojelun avopalvelu on aseeton huoltokiusaamisen ja vieraannuttamisen edessä, jos kiusaaja ei suostu yhteistyöhön. Yleensä hän ei suostu, koska se ei ole hänen tavoitteensa mukaista. Kiireellinen sijoitus ei käytännön kokemusten mukaan kuulu lasten-

Valmis
5.0

suojelun aseisiin edes vieraannuttamistilanteessa, vaikka sosiaali- ja terveysministeriö määritteli myös henkisen väkivallan ja kaltoinkohtelun kiireellisen sijoituksen edellytyksiksi vuoden 2016 alusta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko vieraannuttaminen ja huoltokiusaaminen henkistä väkivaltaa, joka oikeuttaa lapsen kiireelliseen sijoitukseen ja

pitääkö Suomen toimia Istanbulin sopimuksen velvoittamana tämänkaltaisen väkivallan ehkäisemiseksi ja poistamiseksi, väkivallan uhrien suojelemiseksi ja väkivallantekijöiden edesvastuuseen saattamiseksi?

Helsingissä 21.9.2016

Juho Eerola ps